

COMTRADE

ITHS INFORMATION
TECHNOLOGY
HIGH SCHOOL

SREDNJA ŠKOLA ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

POWERED BY COMTRADE | linkgroup

НИЈЕ ТЕШКО БИТИ ФИН

Садржај

1. Шта је право?.....	3
2. Шта су то обавезе?.....	4
3. Шта је одговорност?	6
4. Шта је поштовање?.....	7

НИЈЕ ТЕШКО БИТИ ФИН

Школа, као и све друге институције, има своја правила, којих се ваља држати како би живот и рад у њој био што успешнији. Како је област ученичких права широка, важно је добро их упознати, баш као и обавезе, које су неизоставни пратилац сваког права.

Важно је да знамо које су то одговорности пред нама како не би дошло до тога да својим понашањем кршимо права, дужности и обавезе и нарушавамо правила понашања у школи. Како бисмо разумели шта је то што подразумева Правилник о понашању ученика ITHS-a, односно шта то значи БИТИ ФИН У НАШОЈ ШКОЛИ, морамо да разумемо значење кључних појмова који се у Правилнику помињу.

1. Шта је право?

Како бисмо дали одговор на ово питање, прво се морамо накратко осврнути на ток настајања права. Зашто је уопште право и настало? „Право настаје као одговор на угроженост општег друштвеног интереса услед сукоба интереса различитих друштвених група“, тако нам бар каже Рудолф Јеринг, чувени немачки правник и професор.

Шта то значи када је школски живот у питању?

Школа као место на ком се може јавити сукоб интереса или конфликт заправо јесте поље на ком је борба за право више него очекивана.

Шта, у контексту школе, значи интерес?

Ако говоримо о интересу из позиције ученика, онда под овим појмом можемо набројати следеће интересе:

- интерес у вези са стицањем квалитетног знања;
- интерес у вези са квалитетним условима за рад;
- интерес у вези са сигурношћу;
- интерес у вези са квалитетном услугом;
- интерес у вези са прихватањем;
- интерес у вези са поштовањем;
- интерес у вези са слушањем;
- интерес у вези са разумевањем;
- интерес у вези са љубављу;
- интерес у вези са самореализацијом.

Ово су само неки од интереса које би требало да ученици носе са собом.

Са друге стране, постоје и интереси наставника:

- интерес у вези са новом сазнањима;
- интерес у вези са квалитетним условима рада;

- интерес у вези са сигурношћу;
- интерес у вези са уважавањем;
- интерес у вези са слушањем;
- интерес у вези са разумевањем;
- интерес у вези са прихватањем;
- интерес у вези са поштовањем;
- интерес у вези са самореализацијом.

Видимо да су ове две групе интереса заправо две стране истог новчића и да се у њиховом пресеку налази оно што зовемо општи (друштвени – школски) интерес, што треба да буде циљ ка ком је неопходно да идемо.

Уколико било која од страна нарушава склад или пресек ових интереса тако да они не успостављају равнотежу, онда говоримо о позивању на право једне или друге стране. Право заправо служи томе не само да очува општи интерес већ и да чува достојанство и углед како школе, тако и свих њених чланова.

2. Шта су то обавезе?

Обавеза је захтевање једне врсте делања или чињења. Обавеза може да има и правну димензију, у којој је једна страна (поверилац) овлашћена да захтева од друге стране (дужника) одређено давање, чињење или уздржавање (од) нечега, што је друга страна дужна да испуни.

Када говоримо о обавезама у школи, онда имамо на уму да би поверилац био наставник, односно свако ко представља школу (директор, секретар, помоћник директора, радник обезбеђења), а дужник ученик. Овако постављено звучи заиста хладно и превише формално. До дефинисања односа на овај начин управо долази онда када једна страна не испуњава своје обавезе и пре свега зато што нема довољну свест о својој улози, коју би требало да има у систему каква је школа. И не само да не испуњава него и крши договор око испуњења обавеза. У том случају школа има правне могућности да „примора“ ученика да се придржава датог договора.

Исто као што за добро владање и изузетне резултате очекујемо награду, тако и за кршење установљених правила морамо да одговарамо на адекватан начин.

Уколико дође до кршења правила која постоје у школи, ученик одговара за лакшу повреду обавеза, као и за тежу повреду обавеза.

Ученик и родитељ, односно старатељ, одговарају и уколико се деси наношење материјалне штете од стране ученика.

Важно је знати које су наше обавезе и важно је придржавати их се како неке од следећих последица не бисмо морали да сносимо.

Шта то спада у лакше повреде обавеза?

- нередовно похађање наставе, односно чињење 35 изостанака који нису оправдани;
- долазак ученика који је неприкладно одевен, односно без школске униформе, у школу и друга места у којима школа организује своје активности у вези са едукацијом и васпитањем;
- у школи није дозвољено ношење капа, марама и навијачких шалова;

- уколико не постоји брига о личној хигијени и уредности, као и хигијени школских и других просторија у којима се врши образовноваспитни процес, а чија је чистоћа важна јер у њима ученик проводи готово највећи део свог дана током радне недеље;
- после звона за почетак наставе ученик се мора налазити на свом месту спреман за њен почетак, тј. не сме закаснити на час или раније напустити час и друге активности у школи;
- недисциплиновано понашање у учионици и другим просторијама школе тако да се омета рад других ученика, али и наставника, за време трајања наставе, провере знања, као и при другим активностима у оквиру спортских, културних и других догађаја, које школа организује како би ученички живот био што занимљивије и квалитетније осмишљен;
- ако ученик не води сам рачуна о својим одевним предметима, прибору и опреми, а посебно за време трајања школског одмора;
- уколико ученик не чува од оштећења школску имовину, односно имовину других организација за време посете или извођења дела програма образовноваспитног рада ван школе; такође, ако не чува од оштећења и уништења ђачку књижицу, сведочанство и друге јавне исправе које школа издаје, а које ће му бити потребне током читавог процеса школовања;
- злоупотреба лекарског уверења, тј. оправдања;
- када ученик благовремено не да на увид родитељу, односно старатељу, ђачку књижицу, у коју одељењски старешина уноси обавештења, успех, васпитно-дисциплинску меру и друго;
- пушење у просторијама школе;
- уношење и коришћење мобилног телефона и других средстава комуникације и ласерске технике, којима се ремети рад на часу;
- забрањено је и коришћење интернета у ненаставне сврхе;
- забрањено је инсталирати и деинсталирати софтвер;
- улазак у зборницу и друге службене просторије без позива и одобрења;
- задржавање у ходницима школе за време часа;
- непримерено, грубо, агресивно и слично понашање према ученицима, запосленима и другим лицима;
- уколико у својству дежурног ученика не обавештава наставнике о одсуству ученика;
- уколико у својству дежурног ученика не чува предмете, књиге и прибор ученика или се не стара о хигијени учионице;
- уколико у својству дежурног ученика не пријављује свако оштећење школске или личне имовине и не пријави пре почетка наставе уочене недостатке одељењском старешини или дежурном наставнику;
- уколико ученик одбије да примени мере заштите и безбедности ученика у школи, на практичној настави, на екскурзији, организованој настави или ваннаставним активностима ван школе.

Теже повреде обавеза ученика су:

- уништење, оштећење, скривање, изношење, преправка или дописивање података у евиденцији коју води школа или друга организација, односно орган;
- преправка или дописивање података у јавној исправи коју издаје школа или неки други орган, односно исправу коју изда друга организација, попут сведочанстава, ђачких књижица и слично;
- уништење или крађа имовине школе, привредног друштва, предузетника, ученика или запосленог;

- подстрекавање ученика на конзумацију алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, као и употреба и давање ових средстава другим ученицима;
- уношење у школу или другу организацију оружја или другог предмета којим може да се угрози или повреди друго лице;
- свесно непридржавање правила и мера безбедности ученика;
- употреба мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства у сврхе којима се угрожавају права других или у сврхе преваре у поступку оцењивања;
- неоправдано изостајање са 35 и више часова и учестало чињење лакших повреда обавезе.

Васпитне и васпитно-дисциплинске мере

За свако непоштовање права, обавеза и одговорности, као и кршење правила понашања, надлежни орган школе, сходно тежини утврђене повреде и након спроведеног поступка, изриче адекватну васпитну или васпитно-дисциплинску меру.

Васпитне мере су:

- Опомена одељењског старешине;
- Укор одељењског старешине;
- Укор одељењског већа.

Васпитно-дисциплинске мере су:

- Укор директора;
- Укор наставничког већа;
- Искључење ученика из школе.

За повреду права, обавезе, непоштовање одговорности и кршење правила понашања могу се изрећи мере, и то:

- за лакшу повреду обавеза ученика, васпитна мера – **Опомена, Укор одељењског старешине или Укор одељењског већа, у складу са Статутом школе;**
- за тежу повреду обавеза ученика, васпитно-дисциплинска мера – **Укор директора, Укор наставничког већа, Искључење ученика из школе.**

Материјална одговорност

Ученик одговара и материјално за штету коју причини школи. Ученик који учини материјалну штету намерно или из крајње непажње дужан је да је надокнади. Одговорност ученика за учињену штету утврђује се у посебном поступку, који води надлежни орган школе.

Како би живот и рад у школи били што пријатнији, лакши, безбеднији и лепши, важно је држати се прописаних правила. На тај начин се у великој мери доприноси и очувању личне и школске имовине, подиже се радна дисциплина, развија позитивна атмосфера, чиме се повећава успех ученика, њихов углед и углед школе и стварају се основе за боље и савременије услове рада.

3. Шта је одговорност?

Реч „одговорност” долази од речи „одговарати”, дакле дати одговор на постављено питање, односно дати одговор на питање: „Зашто то радиш или зашто то радим?”. Одговорност је повезана са појмом дужности или испуњења очекиване улоге. Уколико улогу испуњавамо у складу са очекивањима одређене друштвене групе или структуре којој припадамо, добијамо углед, а углед нас уводи у круг статусне групе. Улазак у статусну групу нам омогућава квалитетнији живот и више могућности да се реализујемо као најбоља верзија себе.

Уколико нека особа добро обавља своју дужност, тачније одговара за то што је урадила, њој следи награда (похвала, признање, материјална награда и тако даље). Уколико пак та особа не ради добро оно што се од ње очекује, онда њој следи санкција (смањена оцена, критика, укор и тако даље).

Неке друштвене улоге подразумеју дефинисање тога шта се од појединца који заузима положај у датој структури и очекује, неке пак немају ту врсту дефинисања очекивања. За оне код којих је неопходно дефинисати очекивања кажемо да имају експлицитне дужности, док за оне код којих не треба дефинисати очекивања кажемо да имају имплицитне дужности.

Свакако да улога ученика спада у ову групу улога које нису јасно дефинисане унапред – које имају имплицитне дужности – подразумева се шта значи бити одговаран ученик и која су његова права и обавезе. Зашто је то тако? Зашто је улога ученика скуп неписаних правила која треба да усвојимо и зашто нам неко не да списак да то научимо и да будемо најбољи?

Први и најважнији разлог сасвим сигурно јесте тај што се „најбољи” ученик не ствара „преко ноћи”, односно процес рада на себи и својим вештинама нешто је што траје од тренутка кад закорачимо у вртић, па све до највиших нивоа образовања. Када нешто дуго траје, не можемо га унапред дефинисати јер сваки ученик је свет за себе и улога наставника је да пробуди у сваком од њих идеју како да дођу уз његову подршку до те најбоље верзије себе и врло важно је напоменути да доста фактора учествује у том процесу (материјални положај ученика, ваннаставне активности, васпитање које ученик носи од куће).

Други разлог свакако може да буде тај што се правила различито разумеју када имамо 7 година и када имамо 17 година, односно тешко је унапред направити јединствен модел понашања који би био примењив за све узрасте и сваког ученика.

Из овога можемо да закључимо да је улога ученика „жива ствар” и да се до „најбољег” ученика долази у отвореној сарадњи, уважавањем и слушањем између наставника и ученика, односно да се све вежба у животу, па и то да се буде одговоран и најбољи.

4. Шта је поштовање?

Припадање било којој групи подразумева љубав и поштовање. То готово увек иде у пару. Међутим, љубав се везује више за примарне групе попут породице, док се поштовање везује за групе попут одељења, школе, окружења у комшилуку и слично. Поштовање имамо према оним особама које имају одређене карактерне особине које ценимо и оно може да се „заради”.

„Оно што не бих волео да мени неко чини не чиним ни ја другоме” јесте најједноставније објашњење за то шта је основ поштовања.

И улазак у школу као васпитнообразовну институцију подразумева поштовање правила која школа прописује, јер сам улазак у одабрану школу се сматра добровољним и као што поштујемо неке људе који имају за нас изузетне карактерне особине, тако би и школа са свим својим запосленима који у њој раде требало да буде поштована и цењена.

Сада када смо прошли кроз ове кључне појмове биће нам доста лакше да разумемо шта је то што школа од нас очекује и шта је то што ми од школе треба да очекујемо да нам пружи.

Како бисмо увидели на који начин ови појмови „раде“ у пракси, приказаћемо то кроз једну друштвену игру – „Не љути се, човече“.

Сваки друштвени однос који укључује бар две особе подразумева да укључимо све претходно наведене појмове – право, обавезе, одговорност и поштовање – без тих појмова нема друштвеног односа. То се најбоље може показати кроз друштвене игре јер друштво и све што се у њему одвија (а школа је мали део једног друштва) јесте заправо једна велика друштвена игра, која носи веће или мање ризике, па је зато „озбиљнија“ него када играмо „Не љути се, човече“. Као и у тој игри, тако и у односу ученик–наставник треба да важи исто опште правило – „не љути се, човече“ – из којег се изводе остала мања правила. Када почињемо да се играмо, прво што се питамо јесте: који нам је циљ игре?

Затим договарамо се како да дођемо до тог циља – разговарамо о правилима и њиховом поштовању. Потом се договарамо о правима које као играчи у тој игри имамо и о томе шта се сме, а шта не сме радити у току игре, односно укључујемо одговорност за своје поступке, а и сазнајемо које обавезе имамо док траје игра.

Када бисмо овако приступали и школи, схватили бисмо да су ствари заправо много једноставније него како нам понекад изгледају.

Оно што је овде важно нагласити јесте да су ови појмови испреплетени и њима се наизменично користимо све време док се играмо игре која се зове школа. Као и у игри „Не љути се, човече“, тако и у школу улазимо са циљем, а то би требало да буде стицање знања. У односу на свој циљ треба да поштујемо правила, користимо се правима и преузимамо одговорности за обавезе које су нам дате. Постоји нешто што се зове општа правила и оквири, којих морају да се придржавају сви они који учествују у школском животу, а постоје и она правила која су подложна преговорима између наставника и ученика, односно могу да се прилагоде, али битно је да важе подједнако за све унутар учионице, односно одељења као заједнице.

Овде ћемо покушати да опишемо што више ситуација како бисмо разумели шта је заправо намера овог приручника.

Понашање за време наставе

Ако нам је циљ да будемо „фини“ у школи и да тако заслужимо највише награде и признања, онда тај боравак у школи започиње заправо оног тренутка када ујутру устанемо и кренемо у школу. Уколико нам настава почиње у 8:15 часова, требало би да у школи будемо најкасније у 8 часова, како бисмо се на време спремили за почетак часа и припремили све што је неопходно да наставу пратимо што је боље могуће, јер се увек питамо: „Зашто сам ја дошао у школу?“.

„Да стекнем знање које ће ми у будућности помоћи да будем најбоља верзија себе!“

У односу на тај циљ радимо све што је до нас како бисмо наставу пратили са што више концентрације.

Када смо дошли до школе и ушли у учионицу са униформом на себи, која је чиста и испеглана, уколико смо редари те недеље, проверавамо да ли су сви услови задовољени како би час неометано почео, односно заједно са наставником вршимо припреме за реализацију наставе и на овај начин вежбамо одговорност. Проверавамо да ли је табла чиста, да ли има средстава за рад на табли, да ли смо затекли неку штету у учионици, да ли је у функцији пројектор и лаптоп и, као редар, правимо договор са одељењем да сви, пре него што дође наставник, предамо телефоне у кутију која је за то предвиђена, изузев уколико за тај дан није предвиђен рад преко телефона. Након тога смо обавили све техничке припреме за почетак наставе, осим уколико имамо нешто

да пријавимо да није регуларно – о томе обавештавамо наставника или неког запосленог у школи (техничку службу) како би омогућили несметани почетак часа.

По уласку наставника у учионицу сви се умирујемо и престајемо да причамо, максимално се концентришући на градиво које се предаје, изузев ако имамо нешто да поделимо са одељењем. Тада замолимо наставника да нам омогући да кажемо шта имамо и након тога се враћамо теми која је намењена за тај час.

Имамо пуно право да прекинемо наставника док предаје било подизањем руке, било на одређени начин, како се већ договоримо са наставником, и тражимо да нам наставник објасни уколико нам нешто није јасно.

Такође, имамо право да подстакнемо дискусију око неких питања која се помињу на часу и са часа не излазимо док нам све није јасно до краја, јер се увек сетите који вам је циљ, односно зашто на часу седите 45 минута. На овај начин показујете поштовање према наставнику и према самој школи и, можда најважније, према себи и својим родитељима, а и реакција наставника је на овакво понашање више него подржавајућа, јер по неким неписаним правилима када се човеку обратимо са уважавањем и поштовањем, сваки човек који је доброг здравља показује увек врсту узвраћеног поштовања и љубави. У оваквој атмосфери пут ка остварењу циља је више него изванредан, што однос наставник–ученик доводи до тзв. „win-win” позиције, у којој обе стране добијају и ниједна не губи.

Важан аспект поштовања произлази из међусобног уважавања и поштовања својих другара у одељењу. Одељење је заправо друга породица, коју, баш као и своју, нисмо могли да бирамо, али оно што можемо да бирамо јесте начин на који ћемо се опходити према онима који чине нашу другу породицу. У комуникацији би било добро да увек водимо рачуна како о својим, тако и о туђим потребама и жељама, пажљиво да слушамо саговорника, да разумемо шта је желео да нам каже, да схватимо његове намере и да отворено кажемо шта је то са чиме се слажемо, а шта је то са чиме се не слажемо. Наравно да у тим интеракцијама постоји усклађивање потреба и жеља и, када смо млади, то увек са собом носи одређену напетост, али као што смо у претходном делу напоменули, све се у животу вежба, само је важно да имамо добру вољу за тим. Једна техника која је лако примењива и која обухвата најбоље од сваког стила комуникације јесте „сендвич метода” или такозвани + – + метод.

Пример за то јесте: „Знамо се само месец дана и, колико сам приметио/ла, ти се са поштовањем опходиш према другим другарима из одељења, једино са мном имаш проблем кад год ти тражим неку врсту помоћи. Верујем да ово можемо да решимо, јер од мене имаш поштовање од првог дана, само желим да знам у чему је проблем.”

Ово је један од примера и овде је најважније да се увиди на шта се односи +, а на шта –.

Знак + се односи на уважавање личности онога коме се обраћамо, јер није проблем када критикујемо поступак, већ када нападнемо личност („како си глупа, ја бих то боље урадио/ла”).

Знак – се односи управо на критику поступка и тачно навођење шта је то што нам смета код саговорника, које понашање у нама буди неку непријатну емоцију („љути ме када не поштујеш договор који смо имали”).

Уколико конфликт иде дубље и не можемо да га решимо, тада се за помоћ обраћамо одељењском старешини или психологу и педагогу. Било каква врста насиља која подразумева вербално или невербално угрожавање другог је строго забрањена. Школа је место где учимо како да проналазимо решења, а не како да производимо проблеме. Важно је напоменути да речи које користимо у школи морају бити примерене њеном оквиру, баш као када бирамо одело за неку свечаност. Треба да користимо пристојне речи и да се опходимо са пуно уважавања и прихватања другог и другачијег од нас. Наравно да на том путу нисмо сами и да нам у том процесу помажу наши наставници, као и психолог и педагог.

Понашање за време одмора

Осим понашања на часу, битно је водити рачуна и о понашању за време малог и великог одмора.

Мали одмори су између сваког часа и служе углавном као пауза у којој треба обавити физиолошке потребе, те припремити се за наредни час.

Велики одмор је заправо одмор у правом смислу те речи, јер траје дуже од 5 минута. Велики одмор траје око 30 минута и то је период када узимамо храну и пиће како бисмо повратили енергију и наставили наставни дан. Одмор се проводи у мензи уколико једемо храну или конзумирамо неки напитак, а осим у мензи, правило каже да то можемо чинити и у ходнику испред учионица или у оквиру дворишта.

Конзумирање алкохола и цигара је забрањено.

Важно је да, када завршимо са јелом, све оно што остане иза нас покупимо и бацимо у канту, на тај начин не само да бринемо о простору школе као заједничком простору него и стичемо навике за живот које нас могу издвојити из масе и учинити пристојним грађанима.

Уколико приметимо да је оштећено нешто од школске имовине, наша дужност је да обавестимо дежурног наставника и на тај начин доприносимо санирању штете, уколико постоји. Није проблем ако се нека штета нанесе, посебно уколико се то деси случајно, али проблем је ако не преузмемо одговорност за своје понашање, јер управо тако добијамо поштовање наставника и градимо поверење које се тешко стиче, али лако губи. На тај начин у разговору са наставником увиђамо где смо погрешили и у реду је и да погрешимо, проблем је када грешке понављамо, а понављаћемо их уколико их не освестимо, односно не преузмемо одговорност.

Такође, све активности у току великог одмора обављамо унутар школе зато што је школа, односно њени запослени, дужна да гарантује безбедност својих ученика. Како би се предухитриле све непожељне ситуације, одлука школе је да ученици без јављања свом одељењском старешини не могу да напусте школу. У ово спадају и изостанаци са наставе, које ученик може да има највише 35, заправо уколико није оправдан, овај број изостанака може да подлегне строгим васпитно-дисциплинским мерама, које се завршавају изbacивањем из школе, а увек треба да имамо на уму циљ зашто смо уписали школу и у односу на њега и да деламо.

Завршна реч

Покушајмо и сасвим сигурно ћемо успети да правила и обавезе представљене у овом приручнику посматрамо као добронамерне препоруке, које ће нам свима помоћи да заједничко време проведемо на што квалитетнији начин, а стицање знања, које се намеће као један од основних циљева вашег образовања, постане веома забавно, интересно и свима изузетно искуство.

Sedište:

Cara Dušana 34, Zemun

Nastava:

Tehnološki centar Comtrade,
Savski nasip 7, Novi Beograd

office@iths.edu.rs

 011/4011-216

www.iths.edu.rs